

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op-hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Anden behandling af lovforslag nr. L 95:

Forslag til lov om kiropraktorer m.v.

Af sundhedsministeren (Ester Larsen).

(Fremsat 30/1 91. Første behandling 8/2 91. Betænkning 16/5 91. Ændringsforslag nr. 2 af 21/5 91 uden for betænkningen af Kirsten Jacobsen (FP)).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af Kirsten Jacobsen (FP).

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

*Forhandling***Erling Christensen (S):**

Der foreligger to ændringsforslag til dette lovforslag om autorisation af kiropraktorer, det ene af dem uden for betænkningen.

Udvalget er enigt om, at det er en god idé, at kiropraktorer også laver forebyggende behandling, hvad de i øvrigt også hidtil har gjort.

Ved førstebehandlingen og under det meste af udvalgsbehandlingen er kræfterne brugt på bilaget til lovforslaget med ministerens udkast til bekendtgørelse, hvori ministeren vil indskrænke kiropraktoreres virksomhed, således at 0-1-årige forbydes adgang til behandling.

Et stort flertal ønsker ikke denne begrænsning, men er dog indstillet på, at kiropraktorbehandling først kan ske, efter at en læge har erklæret, at barnet ikke har sygdomme eller sygdomstilstande, som kontraindicerer behandling hos kiropraktor. Derfor skriver vi imødekommende til ministeren og beder hende administrere herefter. Det gør vi, uagtet der ikke for nærværende er indskrænkninger i kiroprakto-

reres virksomhed og der ikke på noget som helst tidspunkt over for udvalget er forelagt dokumentation af nogen art fra Sundhedsstyrelsen eller fra lægelig side for nogen farlighed ved kiropraktorbehandling.

Ved førstebehandlingen sagde ministeren (Folketingstidende 1990-91, 2. samling, sp. 1913):

»Det er regeringens grundopfattelse, at autorisationsordninger med alle de regler og reguleringer, som de medfører, kun bør indføres, når der kan konstateres egentlige farlighedproblemer, og det mener jeg ikke er tilfældet i denne sag.«

Således sagde ministeren ved første behandling: Ingen farlighed.

Indskrænkningen begrundes med, at der »ikke findes dokumentation for positive resultater af kiropraktisk behandling af ... småbørn«. Sådan sagde ministeren i spalte 1914. Det er rigtigt, set fra et lægeligt synspunkt, at når det gælder børn med den såkaldte 3-måneders-kolik, har lægeverdenen ikke kunnet dokumentere nogen som helst positiv virkning af behandling af kolikbørn. Læger har som ministeren slået sig til tåls med, at kolik er en lidelse, der går over senest ved 3-måneders-alderen. Forældre må forlade lægen med en sludder for en sladder.

En sludder for en sladder er også kendetegnende for Sundhedsministeriets og Sundhedsstyrelsens besvarelse af Sundhedsudvalgets spørgsmål. Det kan jeg dokumentere ved henvisning til besvarelsen af spørgsmål 8, hvor man spørger: »Hvor mange kolikbørn er i de seneste 10 år behandlet i den primære sundhedssektor og hvor mange ved kiropraktor?«

Svarets indledning lyder: »Ved henvendelser til et antal« – til et antal – »praktiserende læger skønnes« – skønnes – »tallet at være ca.« – ca. – »10-12 pct. af en fødselspopulation, svarende til 5.000-6.000 pr. år.« I bilag 23 dokumenteres, at antallet er 20 pct., altså 10.000 børn. Ugeskrift for Læger, 1990, nr. 152, og henvisning til Ugeskrift for Læger, 1988, nr. 150, dokumenterer de 20 pct. Det betyder, at ca. 10.000 danske børn årligt får spædbørnskolik. Forældre, der har eller har haft et kolikbarn, ved, hvilken utrolig belastning et sådant barn er for sig selv og for hele familien. Ja, en professor i børnesygdomme, der mødte op i udvalget, ville ikke afvise, at kolik kunne være årsag til børnemishandling.

[Erling Christensen]

Fra kiropraktor Niels Klougart har udvalget modtaget en rapport om kiropraktisk behandling af kolikbørn. Sundhedsstyrelsen anfører i sine bemærkninger til udvalget om denne rapport, at spontanhelbredelse og symptomsvind normalt sker i løbet af 2-5 uger og senest i 12.-13. uge. Styrelsen ville let over for udvalget kunne dokumentere, at 13 uger, lig 3 måneder, er det rigtige tal – derfor er navnet jo netop 3-måneders-kolik. Ifølge Niels Klougart opgøres resultatet af kiropraktorbehandling ved 7½-ugers-alderen efter gennemsnitligt 3 behandlinger således: 94 pct. af mødrene udtaler efter behandlingen, at der ikke er kolik, eller at kolik er formindsket efter kiropraktisk behandling. Det er et flot resultat.

Når læger altså ikke har nogen behandling, der hjælper kolikbørn, skal vi ikke fra Folketingets side forhindre, at disse alvorligt belastede børn får en virksom behandling. Det er det, vi tilkendegiver ved vort betækningsbidrag. Vi lægger også stor vægt på, at denne autorisation vil medvirke til et godt samarbejde mellem læger og kiropraktorer, der kan udvikle sig til gavn ikke bare for de 3.000-4.000 småbørn, der i øjeblikket årligt bliver hjulpet af kiropraktorer, men også således, at alle 10.000 kolikbørn og deres familier bliver hjulpet.

Når jeg indledningsvis har gjort så meget ud af flertallets forslag til fjernelse af indskrænkningen, er det for at bede ministeren om fra talerstolen at bekræfte, at hun i overensstemmelse med flertallet vil udforme sin og Sundhedsstyrelsens bekendtgørelse om kiropraktorvirksomhed som anvist i flertallets betækningsbidrag. Hvis ministeren klart – og ikke som i sin kommentar til spørgsmål 18 – vil sige ja hertil, vil vi i Socialdemokratiet stemme nej til det ændringsforslag, der er stillet uden for betænkningen.

Birgitte Husmark (SF):

Folketingets Sundhedsudvalg har i en række møder foretaget en meget grundig behandling af lovforslaget om autorisation af kiropraktorer, og udvalget har været glad for og tilfreds med lovforslaget som sådant, men desværre er det jo lykkedes sundhedsministeren at smide et ordentligt læs grus i maskineriet ved at præsentere Sundhedsstyrelsens udkast til bekendtgørelse om kiropraktorerens virksomhed og i udkastet forbyde kiropraktorer at behandle børn fra 0 til 1 år.

Det er en indstilling, som vi har stillet mange spørgsmål til, for selvfølgelig lytter vi da til, hvad sundhedsministeren og Sundhedsstyrelsen siger. Vi har stillet mange spørgsmål, og vi har fået mange, men meget lidt tilfredsstillende svar på, dels hvilke risici der skulle være ved denne form for behandling, dels med hvilke begrundelser kiropraktorerne ikke skulle have lov til at behandle børn fra 0 til 1 år.

Da vi stadig væk ikke har fået klare svar, men på den anden side ikke tør sidde sundhedsmyndighedernes øverste instans overhørig, er et flertal i Folketingets Sundhedsudvalg landet på en formulering, hvorved vi sikrer, at der bliver et tæt samarbejde mellem de små børns famililæge og kiropraktorerne, når familierne ønsker kiropraktorbehandling.

Vi skriver i vores betækningsbidrag:

»En kiropraktor må behandle børn under 1 år, når barnets læge har erklæret, at barnet ikke har sygdomme eller sygdomstilstande, som kontraindicerer behandling hos kiropraktor.«

Siden har vi spurgt sundhedsministeren, hvad sundhedsministerens opfattelse af dette synspunkt og denne form for tilkendegivelse er, og det svar, vi så har fået fra sundhedsministeren, er desværre følgende:

»Jeg kan ikke tilslutte mig, at Folketinget går ind i en regulering af klart sundhedsfaglige forhold, idet Sundhedsstyrelsen er landets øverste sundhedsfaglige myndighed, og jeg kan ikke forudsige, hvorledes Sundhedsstyrelsen vil forholde sig til flertallets forslag til formulering af § 4 i Sundhedsstyrelsens udkast til bekendtgørelse om kiropraktorvirksomhed.«

Nu er det så, jeg godt vil spørge ministeren, om hun har benyttet ventetiden frem til denne anden behandling til at forhøre sig om Sundhedsstyrelsens opfattelse af vores ændringsforslag til Sundhedsstyrelsens udkast til betænkning. Det er faktisk ret afgørende for os at få det at vide, for ellers er vi nødt til at overveje en egentlig lovændring.

Derfor afventer vi også fra SF's side med meget stor spænding ministerens svar med hensyn til, hvad ministeren har fået ud af en drøftelse med Sundhedsstyrelsen.

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg vil først sige om ændringsforslag nr. 1, som er stillet af Socialdemokratiet og tiltrådt af udvalget, at Fremskridtspartiet finder, at det er

[Kirsten Jacobsen]

en rimelig præcisering af lovforslaget, og derfor støtter vi naturligvis det ændringsforslag.

Om det ændringsforslag, som er stillet uden for betænkningen af mig selv, vil jeg sige, at jeg jo har benyttet den ret, som ethvert medlem af dette Ting har ifølge grundloven, til at fremkomme med et forslag og sætte det til afstemning i Folketinget.

Meningen med den bestemmelse i grundloven er jo, at den skal støtte en anden bestemmelse i grundloven, nemlig bestemmelsen i § 56 om, at erhvert medlem af dette Ting kun er bundet af sin egen overbevisning. Det, jeg beder Folketingets medlemmer om, når de skal stemme om det ændringsforslag, som er fremsat uden for betænkningen, er at stemme sådan, som deres overbevisning siger de skal.

Det, man nemlig med det ændringsforslag skal tage stilling til, er, om man – som Socialdemokratiets ordfører sagde – har tillid til, at sundhedsministeren vil administrere denne lov, sådan som flertallet bestemmer. Folketinget har i de sidste måneder fået anskuelsesundervisning i, at det gør sundhedsministeren kun, hvis det passer sundhedsministeren. Og selv om det passer sundhedsministeren, er det ikke sikkert, det passer Sundhedsstyrelsens chef.

Derfor har jeg stillet dette ændringsforslag uden for betænkningen, som jeg håber bliver vedtaget. Ændringsforslaget går i sin korthed og enkelhed ud på, at Sundhedsstyrelsen ikke skal kunne fastsætte regler, som kræver, at kiropraktorer kun kan behandle børn mellem 0 og 1 år, såfremt en læge siger god for det.

Da vi ikke har frit lægevalg i Danmark, vil en familie med et spædbarn, som har spædbarnskolik – og vi, der har prøvet det, ved faktisk, hvad det betyder – være afskåret fra, at dette barn modtager den behandling, som kan fjerne den kolik, som holder hele familien vågen i månedsvis. Det synes jeg ikke er rimeligt, særlig ikke fordi Sundhedsstyrelsen i andre sager har optrådt meget mere politisk end sundhedspolitisk. Derfor kan man også frygte, at Sundhedsstyrelsen også vil gøre det fremover. Jeg vil i hvert fald ikke give Sundhedsstyrelsen den mulighed, og det kan man nemt fratage den ved simpelt hen at støtte dette ændringsforslag.

Hele Fremskridtspartiets folketingsgruppe vil stemme for ændringsforslaget, kan jeg som ordfører sige, og jeg kan ikke lade være med at

undre mig over, at formanden for patientforeningen, nemlig formanden for Landsforeningen til Kiropraktikkens Fremme, som er medlem af dette ting, og som er medlem af Det Konservative Folkeparti, hr. Henning Andersen, i dag ikke er til stede. Men hr. Henning Andersen kunne jo sidde på sit kontor og følge debatten og komme ned og stemme for dette ændringsforslag, som hele patientforeningen støtter, men hr. Henning Andersen har valgt det, som er den lette måde, nemlig at lade sig klare, så man bliver fritaget for at tage stilling til ubehagelige ting. Det taler for sig selv.

Min begrundelse for at stille ændringsforslaget er som sagt, at jeg ikke har tillid til, at Sundhedsstyrelsen vil administrere dette her, sådan som hensigten er. Og jeg synes slet ikke, at Sundhedsstyrelsen skal have mulighed for at fratage den gruppe af spædbørn en behandling, som alle siger har været uden risiko, som alle siger ikke har medført skader af nogen art. Hvis man giver kiropraktorerne en autorisation, må der i denne autorisation også ligge den tillid, at kiropraktorerne, som de har gjort tidligere, er sig deres ansvar bevidst og sørger for, at hvis et spædbarn ser ud til at lide af andre sygdomme, så bliver det henvist til læge, således som det sker i alle andre tilfælde.

Jeg håber som sagt, at Tingets medlemmer i denne sag stemmer, som det er bestemt i grundloven, nemlig efter hvad de selv synes er rigtigt, og ikke efter hvad der er bestemt i diverse partigrupper.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg finder, at støjniveauet har nået en sådan højde, at det ikke er antageligt.

Lis Noer Holmberg (CD):

Jeg vil gerne sige, at jeg har megen sympati for det, fru Kirsten Jacobsen netop har været oppe at sige.

I de mange, mange år, kiropraktorerne ikke har været autoriseret, har forældre selv kunnet bestemme, om de ville søge kiropraktor eller ej. Der har ikke været nogen bindinger overhovedet. Nu skal man så have lavet en lov, og den forhindrer – eller vil gerne forhindre – at børn fra 0 til 1 år med kolik f.eks. kan komme til kiropraktorbehandling.

Så kan man begynde at diskutere det ændringsforslag, der er kommet fra fru Kirsten Ja-

[Lis Noer Holmberg]

cobsen, i forbindelse med det, der ligger fra udvalget om, hvorvidt det er rigtigt, at den enkelte praktiserende læge skal henvise. Det vil unægtelig blive sådan, at de praktiserende læger, der ikke har sympati for kiropraktorer – og det er der faktisk nogen læger der ikke har – vil afslå. De vil sige nej til forældrene, de vil afvise, og de vil undlade at henvise til kiropraktorer; så jeg tror altså nok, at det her er noget, vi måske skal kigge lidt nærmere på.

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne på Det Radikale Venstres vegne sige, at vi støtter lovforslaget, og vi støtter også det ændringsforslag, som er fremsat af Socialdemokratiet, og som er tiltrådt af et flertal af udvalget vedrørende det forebyggende arbejde.

Men vi vil under ingen omstændigheder støtte det forslag, som fru Kirsten Jacobsen har fremsat. Jeg synes, det er meget betænkeligt, at Folketingets mere eller mindre tilfældige flertal nu tiltager sig en sundhedsfaglig ekspertise, som alene bør være Sundhedsstyrelsens. Jeg synes, det er dybt betænkeligt, og dette lovforslag er ikke det eneste, hvor denne tendens kommer til udtryk.

Samtidig med at vi indstiller lovforslaget til vedtagelse, vil jeg også gerne sige, at vi ikke dermed tager stilling til, om uddannelsen af kiropraktorer skal ligge i Danmark, og i givet fald hvor den skal ligge. Det må bero på et nærmere udredningsarbejde. Det er altså alene autorisationsspørgsmålet vedrørende kiropraktorer, vi tager stilling til her.

Vi kan heller ikke tilslutte os det, der står i flertallets betænkingsbidrag om, at kiropraktorer må behandle børn under 1 år, når barnets læge har erklæret, at barnet ikke har sygdomme osv. Vi mener fortsat, det skal være Sundhedsstyrelsen, der har den lægefaglige ekspertise her i landet. Det kan aldrig være en tilfældig – undskyld udtrykket – samling folketingsmedlemmer med uddannelser, der er helt helt forskellige fra den lægefaglige.

(Kort bemærkning).

Lis Noer Holmberg (CD):

Jeg vil gerne sige til fru Elisabeth Arnold, at jeg fatter ikke, hvad der pludselig skulle være uansvarligt. I alle de år, kiropraktorerne har kørt uden autorisation, har forældre kunnet søge kiropraktor uden om egen læge. Der har ik-

ke været noget uansvarligt i det, og der er utrolig mange småbørn, der er blevet hjulpet. Så fatter jeg altså ikke, at det pludselig bliver uansvarligt, fordi der nu bliver lovgivet om det.

(Kort bemærkning).

Køpke Christensen (FP):

Det, der bringer mig herop, er fru Elisabeth Arnolds bemærkninger om, at sådan et tilfældigt flertal skal tage sig af sundhedspolitiske spørgsmål, og at man ikke kan bruge ekspertisen, som vi har som folketingsmedlemmer. Jeg mener, det er en grov nedvurdering af parlamentet, at når det drejer sig om det sundhedspolitiske, er det et tilfældigt flertal, der vedtager et eller andet.

Jeg vil gerne spørge fru Elisabeth Arnold, om det også gælder på andre områder, for det må jo gælde på alle områder det her; det kan vel ikke kun være sundhedspolitiske spørgsmål, vi ikke må tage stilling til som folketingsmedlemmer. Vi er altså sat til det samme, fru Elisabeth Arnold.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil gerne bede fru Lis Noer Holmberg og hr. Køpke Christensen bemærke, at jeg udtrykkeligt sagde sundhedsfaglige spørgsmål og ikke sundhedspolitiske spørgsmål. Det er ikke blot dette Tings ret, men også dette Tings pligt at tage hensyn til sundhedspolitiske spørgsmål, men sundhedsfaglige spørgsmål er så sandelig Sundhedsstyrelsens opgave, og det skal det fortsat være.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Så er jeg da nødt til at spørge fru Elisabeth Arnold, om fru Elisabeth Arnold dermed mener, at Sundhedsstyrelsen i al den tid, hvor der ikke har skullet være lægehenvielse, har været nødt til at handle i strid med det, der var sundhedsfagligt rigtigt.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Jeg vil på ingen måde hvidvaske Sundhedsstyrelsen og tro, at den aldrig nogen sinde tager politiske eller fagpolitiske – lægepolitiske –

[Elisabeth Arnold]

hensyn. Det blander jeg mig slet ikke i; det kan jo muligvis være rigtigt, og det kan man muligvis finde beviser for. Men det er nu engang den højeste sundhedsfaglige ekspertise, vi har her i landet; sådan er det ved lov. Jeg tror ikke, at mennesker her i Folketinget, som er uddannet som lærere, som psykologer, som chauffører og som andet, kan have større lægefaglig indsigt end dem, der er udnævnt til det af landets sundhedsminister.

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg vil gerne sige om fru Kirsten Jacobsens ændringsforslag, at det kan vi ikke stemme for, og jeg vil også gerne stærkt tage afstand fra, at man i bemærkningerne til ændringsforslaget taler om, at Sundhedsstyrelsens afgørelse og holdning er mere politisk bestemt end sundhedsbestemt. Jeg vil gerne erklære mig enig med fru Elisabeth Arnold, når vi ser på, hvad Folketinget på det sundhedsmæssige område i disse dage har på bedding; man afviser faktisk Sundhedsstyrelsen som den sundhedsfaglige ekspertise, som vi nødvendigvis må have.

Jeg husker, at da vi ændrede en lov om Sundhedsstyrelsen for nogle år siden, var der meget stærk kritik fra Socialdemokratiets side ved tanken om, at det kunne blive sådan, at en minister kunne pålægge Sundhedsstyrelsen noget som helst sundhedsfagligt. Og hvad er det så, vi ser i dag? Det er faktisk en kritik af den sundhedsfaglige ekspertise, som vi har i Sundhedsstyrelsen. Jeg vil advare mod, at et flertal fortsætter ad denne vej.

Så vil jeg i øvrigt sige til fru Kirsten Jacobsen, at jeg finder, det er aldeles under lavmål, at fru Kirsten Jacobsen antyder, at et medlem af den konservative folketingsgruppe, hr. Henning Andersen, ikke er til stede, fordi han vil komme let om ved det. Jeg kan oplyse fru Kirsten Jacobsen om – og jeg må forstå det sådan, at Fremskridtspartiets medlemmer aldrig er clearet, af gode grunde – at hr. Henning Andersen er på Fyn og er fungerende amtsborgmester. Men det er måske ikke nok for fru Kirsten Jacobsen. Jeg synes, at den type antydninger, som fru Kirsten Jacobsen kom med, ikke er rimelige.

(Kort bemærkning).

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg synes ikke, det er så mærkeligt at bemær-

ke, at formanden for den patientorganisation, som støtter dette forslag og også ændringsforslaget, og som er medlem af Tinget, ikke er til stede, og det synes jeg er kedeligt. Det havde jo også for debattens skyld været rart at høre, hvad formanden for patientforeningen havde at sige hertil.

Men når fru Karen Højte Jensen siger, at ændringsforslaget er udtryk for en kritik af den sundhedsfaglige ekspertise, der findes i Sundhedsstyrelsen, så kan jeg jo spørge fru Karen Højte Jensen: Jamen mener fru Karen Højte Jensen så ikke, at den sundhedsfaglige ekspertise i Sundhedsstyrelsen har fejlet i alle de år, den ikke har grebet ind over for kiropraktoreres behandling af spædbørn mellem 0 og 1 år?

Køpke Christensen (FP):

»Jeg vil ganske enkelt nægte at behandle et spædbarn, der først er blevet behandlet af en kiropraktor.« Denne holdning har praktiserende læge Axel René Aubertin, der har praksis i Støvring, og han opfordrer samtidig sine kolleger til at følge hans eksempel. Det viser noget om, at der er en kraftig nedvurdering af kiropraktorerens uddannelse. I Danmark har børn under 1 år været behandlet af kiropraktorer siden 1920 med tusindvis af taknemlige forældre til følge. Der eksisterer efter Fremskridtspartiets opfattelse intet sagligt argument for, at et barn på 11 måneder er sværere at diagnosticere og behandle end et barn på 13 måneder. Tidligere lov om henvisning af patienter fra læge til kiropraktor eksisterede i øvrigt i årevis uden en eneste henvisning.

Det er ganske enkelt uhørt, at Danmark bliver det eneste land i verden, der lovmæssigt gør kiropraktorbehandlingen afhængig af en lægelig screening. Jeg synes, vi bør lytte til, hvad f.eks. Sverige og Norge lige har fået indført; dér er der nemlig kommet en autorisationsordning for kiropraktorer helt uden aldersgrænser.

Og så vil jeg til sidst gerne støtte hr. Erling Christensen i, at vi gerne vil have en vurdering fra ministeren med hensyn til flertallets betænkningbidrag. Jeg synes, det er helt på sin plads, som hr. Erling Christensen var inde på, at vi får det klarlagt inden, for eventuelt at trække forslaget tilbage i udvalget.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg håber, at den rimelige tavshed i salen, der

[Første næstformand]

er i øjeblikket, vil opretholdes, mens sundhedsministeren taler.

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

Jeg kan tilslutte mig det ændringsforslag fra udvalget, som går på, at forebyggelse indgår som en naturlig del i kiropraktorernes virksomhed.

Betænkningen udtrykker en række forventninger til regeringen. Man har en forventning om, at § 4 i Sundhedsstyrelsens udkast til bekendtgørelse bliver formuleret i overensstemmelse med de ønsker, der ligger i betænkningens bidrag: at man kan behandle børn under 1 år, når barnets læge har sagt god for det. Jeg har over for udvalget udtrykt, at jeg vil underrette Sundhedsstyrelsen om udvalgets forslag, men jeg kan ikke forudsige, hvorledes Sundhedsstyrelsen vil forholde sig til dette forslag, idet der er tale om et klart sundhedsfagligt forhold, som det er Sundhedsstyrelsens kompetence at vurdere.

Jeg kan oplyse, at jeg over for en af forslagsstillerne har tilbudt at tilstille Sundhedsstyrelsen forslaget til udtalelse inden betænkningsskrivningen, men der blev givet udtryk for, at det havde man ingen interesse i; derfor har det ikke fundet sted. Men på SF's opfordring her i dag vil jeg gå hjem og sende forslaget til vurdering hos Sundhedsstyrelsen.

Debatten her drejer sig jo om nogle meget principielle spørgsmål. Den drejer sig om Folketingets arbejdsopgaver og i særlig grad om Folketingets arbejdsområde. Det er ukorrekt, når hr. Erling Christensen i sit indlæg siger, at sundhedsministeren vil indskrænke kiropraktorernes virksomhedsområde. Det lovforslag, vi behandler her, indeholder en bestemmelse i § 7, hvoraf det fremgår, at Sundhedsstyrelsen kan fastsætte nærmere regler for kiropraktorers virksomhed og eventuelle begrænsninger i denne virksomhed, herunder osv. Det er lovgiveren, det er Folketingets medlemmer, der har ansvaret for lovens udformning. Som vi har tilrettelagt arbejdsdelingen her i landet, er det Sundhedsstyrelsen, der på grundlag af sundhedsfaglige vurderinger udsteder bekendtgørelser på dette område.

Som det har været nævnt af fru Karen Højte Jensen, der . . .

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg er ganske enig i sundhedsministerens indirekte tilkendegivelse af, at der snakkes for højt og for meget, specielt i sidegangen og i den side af salen.

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

Som fru Karen Højte Jensen har givet udtryk for her fra talerstolen for lidt siden, var der i forbindelse med centralstyrelseslovens behandling for 6 år siden her i Tinget meget stor bekymring for, hvordan man sikrede Sundhedsstyrelsens sundhedsfaglige uafhængighed. Der blev i den anledning stillet spørgsmål til justitsministeren for at få klarlagt, hvordan Sundhedsstyrelsens stilling var. Man ønskede at få en redegørelse for det retlige grundlag for Sundhedsstyrelsens placering i det administrative system. Man ønskede at få belyst, »i hvilken udstrækning Sundhedsstyrelsen er uafhængig af Indenrigsministeriet og dets politiske ledelse«. Det blev et meget langt notat til belysning af disse spørgsmål. I det notat står der:

»I det omfang et organ eller en stilling er utvivlsomt sagkyndig, kan den styrende kun – jeg gentager: kun – »give tjenestebefalinger for forvaltningsaktens indhold, hvis han kan skaffe sig lige så god sagkundskab som den styrende.«

Jeg mener mig ikke i stand til at repræsentere en sagkundskab, der er lige så god på det sundhedsfaglige område som den, Sundhedsstyrelsen repræsenterer. Altså er jeg afskåret fra – ifølge Justitsministeriets notat – at gå ind og give tjenestebefalinger på det sundhedsfaglige område.

Jeg må derfor medgive Fremskridtspartiet, at den form, Fremskridtspartiet har valgt, er den formelt korrekte, og at hvis man er så sikker, at man mener, man repræsenterer en tilstrækkelig sundhedsfaglig viden, at man er i stand til at afgrænse eller undlade at afgrænse virksomhedsområdet for kiropraktorer, så er det i selve lovtæksten, man skal give udtryk for sin opfattelse.

Hvis Folketinget følger Fremskridtspartiets ændringsforslag, så er spørgsmålet ude af Sundhedsstyrelsen, og så får man de ønsker opfyldt, som man har. Jeg må gentage, at det er Folketingets arbejde at lovgive, og det er via lovtæksten, man får sine holdninger sikret.

For god ordens skyld vil jeg, selv om jeg har meddelt udvalget det i form af spørgsmålsbe-

[Sundhedsministeren]

svarelse, gøre opmærksom på, at regeringen ikke kan være bundet af udvalgets forventning om, at regeringen skal arbejde for, at en eventuel fællesnordisk kiropraktorskole skal placeres i Danmark. Vi har ikke overblik hverken over økonomien eller over behovet for en sådan skole, og først når de forhold er undersøgt, vil det vise sig, om der er grundlag for at gå ind i konkrete overvejelser om etablering af en fællesnordisk uddannelse.

Men når det er sagt, må jeg da erkende, at umiddelbart virker Odense som en idé, hvis, såfremt, ifald man måtte komme i den situation.

Sundhedsudvalget opfordrer mig til at fremsætte et lovforslag i næste samling til revision af terapiassistentloven, altså loven om ergo- og fysioterapeuter. Jeg vil selvfølgelig meget nøje overveje denne opfordring, selv om jeg umiddelbart har vanskeligt ved at se nogen presserende grund til, at det skulle være nødvendigt at lovgive i den kommende folketingsamling. Efter min vurdering fungerer loven godt, og det er også mit indtryk, at Folketinget er enig med regeringen i, at vi har et rigeligt antal love til behandling i disse år, så jeg vil ikke bindes til at fremsætte et lovforslag. Men det er klart, at hvis de berørte faggrupper kan overbevise mig om det modsatte, vil jeg selvfølgelig overveje behovet for en revision.

Erling Christensen (S):

Efter en sådan tale kan man undre sig over, hvad man skal have en minister til. Man skal lade sig overbevise, man tager ingen initiativer selv, man har ingen holdning selv, man vil ikke noget selv.

»Ingen over, og ingen ved siden af Folketinget«, var der en mand, der sagde engang. Det er der nogen der forsøger at overbevise os om i dag at der er. Sundhedsstyrelsen er i henhold til lov om sundhedsvæsenets centralstyrelse – det er lov nr. 397 fra 10. juni 1987 – en styrelse under sundhedsministeren, der bistår ministeren med den centrale forvaltning af sundhedsmæssige anliggender. Sundhedsstyrelsen er derfor selvsagt den under Sundhedsstyrelsen hørende sundhedsfaglige ekspertise, der rådgiver inden for sundhedsområdet; men det øverste og endelige forvaltningsmæssige ansvar ligger efter den seneste ændring af centralstyrelsesloven hos sundhedsministeren, altså direkte undergivet ministerens instruktionsbeføjelser, også i rent sundhedsfaglige spørgsmål.

Men o.k., ministeren kan ikke klare presset; jeg skal ikke gentage det, andre ordførere har sagt her fra talerstolen. Ministeren kan altså ikke klare presset, kan ikke stå alene i det her. Vi må så overveje at følge ministerens forslag. Ministeren kan altså ikke klare presset fra de embedsmænd, som tror at vide, hvad der tjener folket bedst; men det har de ikke kunnet dokumentere over for Folketinget. Det var det, jeg sagde indledningsvis.

Alligevel gjorde vi os i Socialdemokratiet nogle overvejelser: O.k., lad os så lægge op til at få en blød landing her. Lad os få et samarbejde om dette her. Det er klart afvist af ministeren her fra talerstolen. Jeg synes, det var utrolig uklogt af ministeren og hendes rådgivere at afvise denne fremstrakte hånd.

Efter den konstatering, som jeg her har gjort, må jeg derfor for Socialdemokratiet meddele, at vi undlader at stemme til det ændringsforslag, der er stillet af fru Kirsten Jacobsen.

Vi beder om, at lovforslaget kommer tilbage til udvalget, således at vi kan hjælpe ministeren med at få sat tingene rigtigt på plads. Det er en utrolig behandling, Folketinget må finde sig i.

Birgitte Husmark (SF):

Jeg må også sige, at jeg er noget forundret over sundhedsministerens besvarelse, og jeg er noget forundret over, at sundhedsministeren ikke på eget initiativ kan tale med sin egen Sundhedsstyrelse og indhente Sundhedsstyrelsens kommentarer til det betækningsbidrag, som et flertal i Folketinget er kommet med. Jeg synes, at det er helt utilstedeligt, at en anonym ordfører skal bruges som undskyldning for, at man ikke har indhentet Sundhedsstyrelsens holdning til dette spørgsmål, der faktisk er ret afgørende for, hvordan vi skal bære os ad videre, om vi skal have supplerende lovgivning.

Derfor må jeg også konstatere, at vi er lige så uvidende, som da vi startede på andenbehandlingen af dette lovforslag, og derfor kan jeg ikke se anden mulighed, end at vi må have forslaget tilbage i udvalget mellem anden- og tredjebehandlingen.

Og såfremt ændringsforslaget stillet af Fremskridtspartiet kommer til afstemning, vil vi undlade at stemme; det vil så vise sig, hvordan det går. Men jeg vil gerne herfra anmode sundhedsministeren om, at sundhedsministeren får indhentet Sundhedsstyrelsens udtalelse meget hurtigt.

Kirsten Jacobsen (FP):

Jeg er enig med sundhedsministeren på ét område, og det er, at det er Folketinget, der lovgiver. Det er ministeren, der administrerer i overensstemmelse med denne lovgivning, og det er ministerens embedsmænd, som udsteder bekendtgørelser, som ikke er i strid med den lovgivning, som dette Folketing har vedtaget. Alt andet vil være en hån mod Folketinget. Og en sådan arrogance, som ministeren udviste fra Folketingets talerstol, har jeg sjældent oplevet i mine mange år i dette hus.

Må jeg for det første lige gøre ministeren opmærksom på, at de bemærkninger, ministeren henviste til, ikke står i betænkningen, men netop er et ændringsforslag stillet af et enkelt medlem af dette Ting, og som er stillet uden for betænkningen. Det er kun for, at vi har det på det rene. Men når ministeren siger, at et flertal kommer med nogle forventninger til regeringen, så er det en underdrivelse, så det kan forstås.

Minister, der er faktisk et flertal, som kommer med et vink med en vognstang eller fire med anhænger, og derfor kan det ikke nytte noget, at ministeren indtager den holdning, at selvfølgelig vil hun sende et brev til Sundhedsstyrelsen, men hvad Sundhedsstyrelsen i øvrigt foretager sig herefter, det er ikke ministerens ansvar, og det kan hun da heller ikke garantere Folketinget for. Jeg vil meget anbefale sundhedsministeren, inden dette forslag skal til udvalgsbehandling kl. 16.00 formentlig, at sørge for, at Sundhedsstyrelsen har givet ministeren et svar på, hvordan bekendtgørelserne i relation til dette forslag vil blive udarbejdet.

Dernæst var det, ministeren sagde, jo et klart og eklatant udtryk for, at den mistanke, jeg havde om, hvordan ministeren ville administrere, og hvordan Sundhedsstyrelsen ville reagere, var rigtig, og det er vel også det, ordføreren for Socialdemokratiet har givet udtryk for – altså at der er problemer – ved at begære lovforslaget tilbage til udvalget. Det er jeg helt enig i.

For ikke at kaste grus i maskineriet og for ikke at lægge hindringer i vejen for de intentioner og den præcisering, der ligger i det ændringsforslag, jeg har stillet uden for betænkningen, og for at give eventuelle andre medlemmer lejlighed til at være med til at udforme bemærkningerne – det er jo det rimeligste, hvis det er sådan, at man skal støtte det – så vil jeg gerne,

hr. formand, trække det ændringsforslag, som er stillet af mig uden for betænkningen, tilbage, og hvis ikke der kommer en ordning på det, vil jeg stille det igen til tredjebehandlingen.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Ændringsforslag nr. 2 uden for betænkningen af Kirsten Jacobsen (FP) er nu taget tilbage. Ønsker nogen at optage det? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er dette ændringsforslag bortfaldet.

Sundhedsministeren (Ester Larsen):

Jeg beklager, at jeg kom til at sige Fremskridtspartiets forslag i stedet for at sige fru Kirsten Jacobsens forslag; det er hermed sat på plads.

Jeg er meget enig i den udtalelse, at der er ingen over, ingen ved siden af Folketinget, når det drejer sig om lovgivning, og derfor var mit råd også, at hvis man ville sikre sig sine holdninger gennemført, så er det i lovtæksten, man opnår denne sikkerhed. Der vil nemlig ikke blive udstedt bekendtgørelser hverken i Sundhedsministeriet eller i andre ministerier, som er i strid med en lovtækt. Ingen tvivl om det!

Jeg har over for et af udvalgets medlemmer foreslået, at man udsatte betænkningsskrivningen, til man havde Sundhedsstyrelsens vurdering af det forslag. Det ønskede man ikke; det er begrundelsen for, at jeg ikke sendte det frem nu. Jeg har allerede én gang fra talerstolen sagt, at jeg omgående vil sende det til udtalelse i Sundhedsstyrelsen. Ingen tvivl om det!

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

§§ 1-6 og ændringsforslag nr. 1
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2 uden for betænkningen
var taget tilbage.

§ 7 med den foretagne ændring og §§ 8-20
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Lovforslaget går herefter til fornyet behandling i udvalget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 12.04

Mødet genoptaget kl. 13.15

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Anden behandling af lovforslag nr. L 87:

Forslag til lov om stop for stormoskébyggeri på Amager.

Af Kim Behnke (FP) m.fl.

(Fremsat 23/1 91. Første behandling 22/2 91. Betænkning 21/5 91).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1 og 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Op- hold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Anden behandling af lovforslag nr. L 151:

Forslag til lov om ændring af lov om frikommuner.

Af indenrigsministeren (Thor Pedersen).

(Fremsat 22/2 91. Første behandling 13/3 91. Betænkning 16/5 91).

Der var stillet 11 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Erling Christensen (S):

Antallet af ændringsforslag til det foreliggende frikommunelovforslag fortæller noget om, at frikommuneforsøgsansøgningerne begynder at røre ved partiernes principielle synspunkter. Nu kan vi ikke af ministerens lovforslag se, hvilke ansøgninger der ikke nyder fremme i regeringskontorerne.

Det skal ikke være ufortalt, at vi også i Socialdemokratiet har brugt megen tid på at gennemdrøfte alle elementer i det foreliggende lovforslag; derfor har vi også givet så fyldige forklaringer til vores ændringsforslag. Jeg havde selvfølgelig håbet, at mange flere partier end SF havde læst grundigt på vore forklaringer og støttet vore ændringsforslag.

Jeg skal ikke mundtligt forklare alle vore ændringsforslag, men jeg vil gerne udtrykke lidt undren over, at foreningen Aktive Lyttere og Seere ikke er aktiv mere, ellers ville CD vel slet ikke have støttet forslaget om at nedlægge Amtsprogramrådet i Frederiksborg Amt; det må vist være en forglemmelse fra CD's side.

Lad mig så tilstå, at jeg heller ikke har set mig godt nok for i denne sag. På bilag 14 er der givet teknisk bistand fra Indenrigsministeriet til et ændringsforslag, som vi er indstillet på at fremme. Jeg siger tak for hjælpen. Det er desværre ikke kommet med i betænkningen; derfor må jeg bede om, at vi får lovforslaget tilbage til udvalget, så vores ændringsforslag kan komme til behandling her i Tinget ved tredjebehandlingen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 og 2 vedtoges uden afstemning.